

Test workshop i Helsingfors (SLS) torsdag 20. nov. 2025 kl. 08.00-12.00

Svenska Litteratursällskapet i Finland (arkiv) og Lärkan Gymnasium, Finland

Mål med workshop: Test av en del av en kurs for arkivpedagoger, museumspedagoger og historielærere ved videregående skoler.

Kurset er tenkt som etter- og videreutdanning for arkivpedagoger, museumspedagoger og historielærere med en varighet på 4 timer tilsvarende 1 ECTS.

Kurset (4 timer) er organisert på følgende måte:

1. Introduksjon til policy, teori, læreplaner og planleggings- og evalueringsverktøy (Generic Learning Outcomes) utviklet av arkiv- bibliotek- og museumssektoren i England i samarbeid med Leicester University
2. Workshop (samskaping i praksis)
3. Oppsummering med diskusjon og refleksjon

Den 20 november tester vi punkt 2 og punkt 3 (praktisk øvelse)

Det er viktig å tydeliggjøre at kursen med test handler om dere som arkivpedagog og historielærere. Det er dere som voksne og representanter for en profesjon, som er målgruppen, ikke elevene fra skolen. Det er altså dere som skal lære å samskape, ikke elevene. Jeg (Lasse) er observatør, referent og sikrer, at vi arbeider oss i riktig retning ved å intervenere og svare på spørsmål, når det er nødvendig.

Forberedelse: Kurset vil være erfaringsbasert. Det vil si at historielærerne medbringer erfaringer fra deres undervisning i skolen. SLS stiller i første omgang med empiri/materiale/muligheter, men får selvsagt gjerne bruke tidligere erfaringer fra undervisning/formidling for ulike målgrupper. Det er opp til SLS (og lærerne) å velge.

Utviklingen av undervisningsopplegg skal være tilpasset policies, som Nordplus-prosjektet bygger på. Disse er beskrevet herunder: sosial bærekraft, kulturelle kompetanser, samfunnsmessig motstandskraft og samskaping (med samproduksjon).

Generic Learning Outcomes (se modellen herunder) er et hjelpemiddel å bruke ved systematisk utvikling av undervisning. I test workshopen forholder vi oss til modellen, men vi lar oss ikke styre av den. Som det fremgår på side 3 vil målet med workshopen være å oppnå **INCREASED Social Sustainability, Cultural Competence, Community Resilience and Ability to Co-creation (with Co-production)**.

Som del av testen diskuterer vi til slutt om vi har oppnådd det vi burde oppnå og i hvilken grad.

Etter test workshopene i Norge, Finland og Slesvig utvikles en kursbeskrivelse med beskrivelse av læringsinnhold, læringsutbytter og læringsaktiviteter.

Om det finnes uklarheter kan vi prate om det i Helsingfors innen test workshopen og i løpet av test workshopen.

Social Sustainability

Through history and heritage education

Create livable communities that are equitable, diverse, connected, democratic and provide a good quality of life. Social sustainability is also about creating sustainable places that promote wellbeing, by understanding what people need from the places where they live and work. Social sustainability is about social and cultural life; it is about developing systems for citizen engagement and spaces for people and places to evolve.

Cultural Competence

Intercultural competence leads to effective and appropriate communication with people of other cultures. A part of this is intercultural or cross-cultural education used to train to achieve cultural competence. For example, mindfulness, cognitive flexibility, tolerance for ambiguity, behavioral flexibility, and cross-cultural empathy.

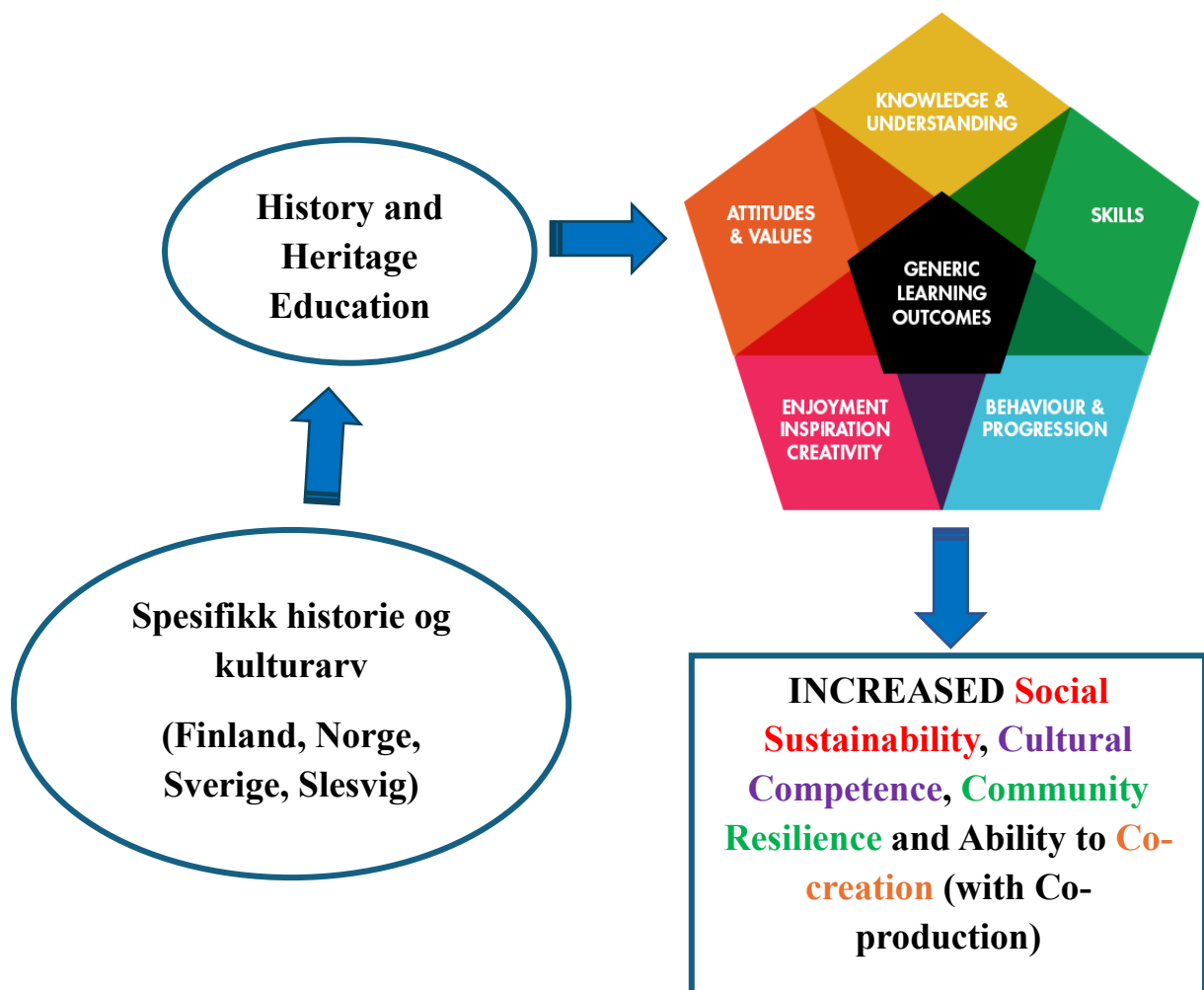
Community Resilience

Ability to minimize the collapse of our Nordic-Baltic societies. The Covid-19 pandemic emphasized the need for community resilience. The war in Ukraine has proven that the Nordic-Baltic societies need to think in community resilience. Community resilience is an important dimension in a country's preparedness against external threats towards its security and way of life, for example, a democratic way of life with a high priority on human rights.

Co-creation (with co-production)

Means the practice of collaboration between stakeholders in a design process. In our case it is a question of designing new education between stakeholders such as schools, heritage institutions and universities with teacher education. By creating new learning outcomes, new learning activities and new assessment tools together, the participants in the project contribute with different roles and offer diverse insights.

Kursets konsept:

Test workshop i Helsingfors (SLS) 20. november 2025 ved Svenska Litteratursällskapet i Finland, Helsinki

Program

Mål med workshop: Utvikling og test av en del av en kurs for arkivpedagoger, museumspedagoger og historielærere ved videregående skoler.

Kurset er tenkt som etter- og videreutdanning for arkivpedagoger, museumspedagoger og historielærere med en varighet på 4 timer tilsvarende 1 ECTS.

Kurset (4 timer) er organisert på følgende måte:

1. Introduksjon til policy, teori, læreplaner og planleggings- og evalueringsverktøy (Generic Learning Outcomes) utviklet av arkiv- bibliotek- og museumssektoren i England i samarbeid med Leicester University
2. Workshop (samskaping i praksis)
3. Oppsummering med diskusjon og refleksjon

Mandag 17. november 2025

Ankomst til Helsinki, Finland

Tirsdag 18. november

Kl. 09.00-16.00   Arbeid med utvikling av teoretisk ramme for test kurset

Onsdag 19. november

Kl. 09.00-16.00   Arbeid med å organisere punkt 2 og 3 til test kurset (praksis)

Torsdag 20. november

Kl. 08.00-12.00   Gjennomføring av test kurs ved Svenska Litteratursällskapet i Finland, Helsinki

Fredag 21. november

Hjemreise fra Helsinki

Resultat av test i Helsingfors

20. november 2025

Deltakere (4):

Lærer 1 fra Lärkan gymnasium, Helsingfors, Finland

Lærer 2 fra Lärkan gymnasium, Helsingfors, Finland

Arkivformidler 1 fra Svenska litteratursällskapet i Finland (SLS), Helsingfors, Finland

Observatør 1 og referent fra Universitetet i Sørøst-Norge

TEMA: MATBRIST i krisetider (1916 til 1954)

A1 arkiv og museimaterial i bildform. Utgår fra læreplanens krav. 50-tal material med ulike oppgifter. Matbrist i kristider er et eksempel. I kristider hotas sosial bærekraft

Community Resilience. Vi har vært der før.

L2: bilder er viktige, det er der vi får vår kunnskap i dag. Bilder og tekst.

Matbristen i kristider (undervisningsopplegg på SLS hjemmesider). Blir klart i desember.

Det finnes et antal bilder. Det finnes en introduksjon for læreren. Det skal dessuten passe for ulike læreemnen. Beskrivelse av læremål. Til slutt kommer det oppgifter.

A1: Har også annet materiale som gymnastikk etc.

Fokus på kunnskap og forståelse (forelesning)

Elevene skriver et brev.

L2: De kan gjøre en pod eller en video. Det kan arbeide med bilder.

Materialet er gjort ved SLS. Materialet anvendes på skolen. Svarte marknaden er et problem, et hot mot samfunnets stabilitet.

Materialet kan være på både svensk og finsk.

L1: Materialet kan brukes på mange ulike måter. Kan være emnesovergripende.

Man kan lage maten basert på gamle resept fra krigstiden. Skills (ferdighetsutvikling).

Nærproduksjon er veldig økologisk. Det er i tillegg viktig av hensyn til beredskap.

Lärkan har blitt UNESCO-skole 2024. FNs bærekraftsmål skal inn i undervisningen i skolen.

Forslag 2 fra lærerne

VANLIGE MENNESKERS LIV

L1: Bilder, reklamer, vi fokuserer på de store helheter i finsk historie. Politikk og økonomi. Hvordan opplever den vanlige menneske historien. Innblikk i hverdagen.

L2: Dagboker, anteckningar, personlige, individuelle menneskers opplevelser. Utvikling av historisk empati. Ulike kilder. Levende bilder. Livsmidler.

L1: Dialekter. Ord elevene aldri har hørt før.

Dialekter blev spillet inn i begynnelsen av 2000-tallet. Svensk-finske dialekter.

Holdninger og verdier står sentralt her. Bevisstgjøring om at livet fortsetter for de fleste mennesker i kriser og krig. COMMUNITY RESILIENCE står sentralt sammen med SOCIAL BÆREKRAFT.

Lærerne ønsker noe informasjonspakke. Skal være lett tilgjengelig. Ting må ikke ta for lang tid. Det skal være lett og effektivt.

Materiale som er støttet med tidsavgrensning. Eksempelvis Materiale fra 1939 (vinterkrigens utbrudd).

Elevene skriver beretninger som arkivet arkiverer til fremtiden. Eller arkivet gjemmer ikke materialet.

L1 og 2 vil gjerne at elevene skriver noe basert på kildemateriale fra arkivet.

Mats Bergman er en mulighet. Materialet må være tilgjengelig og begripelig.

A1: vi presenterer først hva vi har i arkiven. Siden har vi et stort bord med materiale som kan interessere ungdommer. Ville det være et interessant opplegg for dere lærere?

L2: å besøke et arkiv og lære om hva det inneholder er viktig. Mange elever vet ikke hva et arkiv inneholder. Tema kan være relevant. Som om livsmedel, hva de har på ulike gårder.

L1: ja, det er best med et tema. En utvikling relatert til noe, det kan handle om samfunnet også – samfunnets utvikling. Det må være et gjennomgående tema. Det skal ikke være en sillsalat av noe. Det må være en tydelig sammenheng for at det skal gi mening for elevene. Det bør være noe aktiverende. Kanskje en oppgave.

L1: alt er en prosess. Det bør være det. Det bør være en utvikling.

L1: små foremål kan være viktige. Det kan være brev, ønskelister eller noe personer har laget i fortiden i fengsel etc.

Evaluerings:

For å gjøre prosessen lettere bør man vite hva arkivet kan tilby. Man bør kjenne til materialet på forhånd. Begge bør vite på forhånd hva de gjerne vil ha. Det gjelder begge sider.

L1: viktig å fremheve muligheter, hvordan arkivet kan utnyttes i læring i mange ulike undervisningsmetoder. Viktig med fokus på muligheter og fokus på ulike alternativ.

A1: Bra at lærerne tar historien til nåtiden og bruker materialet på den måten.

Hva skal forberedes: L1: oversikt relatert til kompetanser, hva finns for kildemateriale. Man må ha materiale man kan plukke inn når som helst i undervisningen når det passer. Da er det mye lettere. Det må være fleksibelt.

Ville være fint med introduksjon om de ulike institusjoner innen kurset.

L2: Jims eksempel var godt fra Östersund. Det var enkel og tilgjengelig. Må være enkelt og ikke for omfattende.

Stor verdi å sette seg ned og snakke sammen på tvers og være med til å utvikle. Vanligvis når man det ikke, man har ikke tid.

L1: Unikt at vi har muligheten for å ha en diskusjon som denne.

L2: burde finnes forlag til ulike pedagogiske muligheter. Burde være i en introduksjon. Forslag til innovasjon i metoder og tema.

Avklaring av behov, kompetanseområde og roller.

Proessen skal ikke være for bestilt på forhånd. Skal åpne for kreativitet.

Kompetanse på lokalhistorie (museet).

Viktig med ikke for snevre rammer, åpne prosesser er viktig.

Begynne med brainstorming / hva har vi på læreplanen og hvilke muligheter har arkivet (SLS).

